

1978, 29. května^a – *Dopis mluvčích Charty 77 Ladislava Hejdánka, Marty Kubišové a Jaroslava Šabaty a Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných předsednictvu Ústředního výboru KSČ, předsednictvu vlády ČSSR a předsednictvu Federálního shromáždění obsahující zprávu o pronásledování obránců lidských práv, kritiků režimu a nonkonformních občanů v Československu a žádost o veřejné projednání této perzekuce.*

Od samého začátku hnutí Charty 77 se orgány státní moci dopouštěly mnoha nezákonností proti jejím signatářům a stoupencům. Při několika příležitostech upozornili její mluvčí na tyto postihy orgány státní moci i veřejnost, činili tak ovšem s vědomím, že hlavním posláním Charty 77 není sebeobrana, ale boj za lidská práva a obnovení zákonnosti v celé společnosti.

Nejvíce šikan má na svědomí přímo státní bezpečnost. Na protizákonných zásazích proti Chartě 77 se však podílejí i další instituce: veřejná bezpečnost, prokuratury a soudy, orgány KSČ a ROH, veřejné sdělovací prostředky, orgány státní hospodářské správy a školské správy, národní výbory, vojenské správy, ředitelství telekomunikací a pošt, správy pasů a víz, a dokonce někteří pracovníci zdravotnictví, důchodového zabezpečení a pohřební služby. Diskriminační a represivní opatření těchto institucí jsou koordinována státní bezpečností, která ve většině případů vybízí a někdy i nutí k takovým opatřením „podřízené“ instituce. Každou další „neúspěšnou“ akci roste její moc a relativní nezávislost.

V naší zemi je nezákonné jakékoliv pronásledování obránců lidských práv, kritiků režimu a občanů nekonformně smýšlejících, neboť odporuje především Ústavě a nedávno přijatým mezinárodním paktům o lidských právech. Přesto je takové

^a Text dokumentu, který vyšel v Informacích o Chartě 77, byl původně chybně datován 29. 6. 1978. Číslo 6 označující měsíc bylo rukou přepsáno na č. 5.

pronásledování téměř denní skutečností. Pro jeho oběti může však být podstatná také forma takových nezákonných činů. Může být podstatná i pro celkovou společenskou atmosféru. Zde je třeba říci, že se státní bezpečnost právě vůči Chartě 77 uchýlila k formám značně drastickým: předvádění, respektive odvlékání na různé výslechy (které nemají zákonný podklad), mnohahodinovému – až 96 hodinovému – věznění bez zákonného důvodu, nezákonným osobním i domovním prohlídkám, fyzickému bránění ve vstupu do bytu nebo naopak v opuštění bytu, rozhánění soukromých setkání v bytech, bránění v návštěvě jiných měst včetně eskortování do vlaku ap. Tyto závažné trestné činy, jichž se pracovníci státní bezpečnosti dopouštějí nebo které inspirovali, se už v minulosti často blížily k teroru: pronásledování prof. Patočky, které mělo tragické následky, přepadení prof. Jiřího Hájka na ulici a manželů Krieglových v jejich bytě, útoky na Pavla Kohouta a Jana Kindla, zásahy proti undergroundu a neoficiální kultuře vůbec, zaslání rakví Věnků Šilhánovi a Karlu Bartoškovi,¹ zranění Ladislava Hejdánka a rány a kopance na plese železničářů, to vše nám mělo připomenout, že si nesmíme být jisti ani svými životy.

Nezákonnost a vůle postihnout vůči obráncům lidských práv se časem stupňovala. Vyvrcholila v posledních týdnech, kdy se státní bezpečnost podílela na únosech signatářů Charty 77 Ivana Medka a Bohumila Doležela, kteří byli odvléčeni do lesa a zbiti.² Tyto teroristické činy jen šťastnou náhodou neskončily těžkým ublížením na zdraví, nebo dokonce smrtí. Vzniká tedy otázka, zda je politické vedení státu ochotno dodržovat zákony (které samo vyhlásilo) nebo jejich dodržování alespoň předstírat. Otázka, zda je nadále s to zajistit svou moc, aniž by se jeho aparát uchýloval k otevřenému teroru vůči nepohodlným občanům. V opačném případě by šlo o přiznání naprostého politického krachu.

Obracíme se jmenovitě na všechny funkcionáře tří vrcholných institucí: Nesete politickou i trestní odpovědnost za tyto teroristické činy, neboť jste – *de iure* nebo *de facto* – nadřízenými jejich pachatelů či osnovatelů. Ptáme se Vás proto: byli jste o těchto činech informováni? Chceme věřit, že nikoli předem, jistě jste se

však o nich dověděli dodatečně. Žádáme vás o vyjádření k celé věci a o její veřejné projednání.

Informace o Chartě 77, r. 1, 1978, č. 7, s. 17–18.

POZNÁMKY

- ¹ Rakev byla ke dveřím bytu Karla Bartoška dopravena v době, kdy se jeho děti vracely ze školy. Podobnou akci zorganizovala StB v roce 1977 manželům Šilhánovým, když zřízenci pohřební služby přišli pro mrtvolu Věňka Šilhána, pobývajících v tu dobu na chalupě. CÍSAŘOVSKÁ, Blanka – PREČAN, Vilém (eds.): *CHARTA 77: Dokumenty 1977–1989*, sv. 2, Praha 2007, pozn. č. 1 k dok. č. 54, s. 154–155.
- ² K únosům Bohumila Doležala a Ivana Medka viz sdělení VONS č. 7, 11 a 29, dokumenty č. 7, 11 a 29.